1. 1. 9

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං

1. ඒවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛූ ආමන්තෙසි: ආවුසො භික්ඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

2. සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨීති ආවුසො වුච්චති; කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි[1] හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?[2].

3. දූරතොපි ඛො මයං ආවුසො ආගච්ඡෙය්‍යාම ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං; සාධු වතායස්මන්තංයෙව සාරිපුත්තං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො; ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති. තෙනහාවුසො[3] සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ච පජානාති, අකුසලමූලඤ්ච පජානාති. කුසලඤ්ච පජානාති, කුසලමූලඤ්ච පජානාති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

5. කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? කතමං කුසලං[4]? කතමං කුසලමූලන්ති[5]?

6. පාණාතිපාතො ඛො ආවුසො අකුසලං, අදින්නාදානං අකුසලං, කාමෙසුමිච්ඡාචාරො අකුසලං, මුසාවාදො අකුසලං, පිසුණාවාචා අකුසලං, ඵරුසාවාචා අකුසලං, සම්ඵප්පලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍යාපාදො අකුසලං, මිච්ඡාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලං.

7. කතමඤ්චාවුසො අකුසලමූලං? ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො අකුසලමූලං.

---

1. සම්මාදිට්ඨි, සයා. 2. සද්ධම්මං, මජ්සං. 3. තෙන හි ආවුසො, මජ්සං. සයා.
4. කතමං පනාවුසො කුසලං, සයා. 5. කුසලමූලං, මජ්සං. T .

1. 1. 9

සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය

1. **මා** විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කාලයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත් නුවර** සමීපයෙහි වූ **අනාථපිණ්ඩික** සිටුහුගේ ජේතවනාරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ 'ඇවැත්නි, මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්නි, 'සම්‍යග්දෘෂ්ටිය, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය'යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කොපමණකින් ආර්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ ද ? ඔහුගේ දෘෂ්ටි-තොමෝ ඍජුභාවයට පැමිණියා වේ ද ? ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද ?

3. ඇවැත්නි, අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් මහතෙරුන් වහන්සේ සමීපයෙහි දී මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය දැන ගැනීමට දුරසිට වුවත් පැමිණෙන්නෙමු, මෙහි අර්ථය ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනවි. භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් අසා දරන්නාහු ය. ඇවැත්නි, එසේ නම් අසව්. මැනැවින් සිතේ තබා ගනිව්. කියන්නෙමි'යි වදාළහ: ඒ භික්ෂූහු එසේ ය, ඇවැත්නි'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍යශ්‍රාවක තෙමේ අකුසලයත් දනී ද අකුසලමූලයත් දනී ද කුසලයත් දනී ද, කුසල මූලයත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙපමණකින් ආර්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, අකුශලය කවරේ ද ? අකුශලමූලය කවරේ ද ? කුශලය කවරේ ද ? කුශලමූලය කවරේ ද ?

6. ඇවැත්නි, ප්‍රාණඝාතය අකුශලයෙකි. අදත්තාදානය අකුශලයෙකි. මිථ්‍යාචාරය අකුශලයෙකි. මුසාවාදය අකුශලයෙකි. පිසුණවචනය අකුශලයෙකි. ඵරුෂවචනය අකුශලයෙකි. සම්ඵප්‍රලාපය අකුශලයෙකි. අභිධ්‍යාව අකුශලයෙකි. ව්‍යාපාදය අකුශලයෙකි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අකුශලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ අකුශල ය යි කියනු ලැබේ.

7. ඇවැත්නි, අකුශලමූලය කවරේ ද ? ලොභය අකුශලමූලයෙකි. ද්වෙෂය අකුශලමූලයෙකි. මොහය අකුශලමූලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ අකුශලමූලය යි කියනු ලැබේ.

8. කතමඤ්චාවුසො කුසලං? පාණාතිපාතා වෙරමණී කුසලං, අදින්නාදානා වෙරමණී කුසලං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී කුසලං, මුසාවාදා වෙරමණී කුසලං, පිසුණාවාචා වෙරමණී කුසලං, ඵරුසාවාචා වෙරමණී කුසලං, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා කුසලං, අබ්‍යාපාදො කුසලං, සම්මාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාවුසො කුසලං.

9. කතමඤ්චාවුසො කුසලමූලං? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාවුසො කුසලමූලං.

10. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අකුසලං පජානාති, එවං අකුසලමූලං පජානාති, එවං කුසලං පජානාති, එවං කුසලමූලං පජානාති. සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො[1] හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

11. සාධාවුසොති[2] ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං[3]: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො 'ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

12. සියා ආවුසො[4] යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ආහාරඤ්ච පජානාති, ආහාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආහාරනිරොධඤ්ච පජානාති, ආහාරනිරොධගාමිනිං[5] පටිපදඤ්ච පජානාති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි; ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

13. කතමො පනාවුසො ආහාරො? කතමො ආහාරසමුදයො? කතමො ආහාරනිරොධො? කතමා ආහාරනිරොධගාමිනී පටිපදාති[6]?

14. චත්තාරො මෙ ආවුසො ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ඨිතියා සම්භවෙසීනං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරො? කබලීඞ්කාරො[7] ආහාරො ඔළාරිකො වා සුඛුමො වා, ඵස්සො දුතියො, මනොසඤ්චෙතනා තතියා[8], විඤ්ඤාණං චතුත්ථං[9]. තණ්හාසමුදයා ආහාරසමුදයො; තණ්හානිරොධා ආහාරනිරොධො; අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ආහාරනිරොධගාමිනී පටිපදා, සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

1. දුක්ඛස්සන්තකරො, මජ්සං. සතා. PPS. 2. සාධු ආවුසොති, සාස්වි.
3. ආපුච්ඡුං, මජ්සං. අපුච්ඡිංසු, සතා.
4. සියාවුසොති ආයස්මා සාරිපුත්තො අවොච, සතා. 5. නිරොධගාමිනි, PTS.
6. පටිපදා, මජ්සං. PTS 7. කබලීකාරො, මජ්සං. කවලිංකාරො, සතා.
8. තතියො, PTS. 9 චතුත්ථො. PTS.

8. ඇවැත්නි, කුශලය කවරේ ය? ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙකි. අදත්තාදානයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. කාමමිථ්‍යාචාරයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. මුසාවාදයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. පිසුණුවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. ඵරුසවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. සම්ඵප්පලාපයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. අනභිධ්‍යාව කුශලයෙකි. අව්‍යාපාදය කුශලයෙකි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය කුශලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ කුශලය යි කියනු ලැබේ.

9. ඇවැත්නි, කුශලමූලය කවරේ ය? අලෝභය කුශලමූලයෙකි. අද්වේෂය කුශලමූලයෙකි. අමෝහය කුශලමූලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ කුශලමූල යයි කියනු ලැබේ.

10. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අකුශලය දනී ද, මෙසේ අකුශලමූලය දනී ද, මෙසේ කුශලය දනී ද, මෙසේ කුශලමූලය දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් රාගානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට අස්මි ('මම' ය යන) දෘෂ්ටිය බඳු වූ මානානුශය නසා අවිද්‍යාව හැර විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයේ දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[I. කම්මපථවාරය යි.]

11. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි, ඉතා මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව බසින් පිළිගෙන සිතින් අනුමෝදනී කොට ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසකින් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ නම්, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වේ නම්, ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද?

12. ඇවැත්නි, ඇත්තේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ආහාරය (ඵල ආහරණය කරන ප්‍රත්‍යයය)ත් දනී ද, ආහාරසමුදයත් දනී ද, ආහාරනිරෝධයත් දනී ද, ආහාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

13. ඇවැත්නි, ආහාරය කවරේ ය? ආහාරසමුදය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර?

14. ඇවැත්නි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද අණ්ඩකෝෂ වස්තිකෝෂයන්හි සිටින එහෙයින් ම උත්පත්තිය සොයන සතුන්ට අනුග්‍රහය පිණිස ද පවත්නා මේ ආහාරයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඖළාරික වූ ද සියුම් වූ ද කබලීකාර ආහාරය (=වළඳනුලබනදෙය), දෙවැනි වූ ඵස්සාහාරය, තුන්වැනි වූ මනෝසඤ්චේතනාහාරය, සතර වැනි වූ විඤ්ඤාණාහාරය යන සතරයි. තෘෂ්ණාව හටගැනීමෙන් ආහාරයන්ගේ හටගැනීම වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් ආහාරනිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම ආහාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඞ්කප්ප, සම්මාවාචා, සම්මාකම්මන්ත, සම්මාආජීව, සම්මාවායාම, සම්මාසති, සම්මාසමාධි යන මේ යි.

15. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවං ආහාරනිරොධං පජානාති, එවං ආහාරනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[2. ආහාරවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං:[1] "සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති."

2. සියා ආවුසො, යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරොධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පනාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරොධො? කතමා දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති.

ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛො, මරණම්පි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං, සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං.*

කතමො චාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං තණ්හා පොනොභවිකා නන්දිරාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිනී – සෙය්‍යථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා – අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො.

කතමො චාවුසො දුක්ඛනිරොධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධො චාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො –අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරොධො.

කතමා චාවුසො දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා – සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඞ්කප්පො, සම්මාවාචා, සම්මාකම්මන්තො, සම්මාආජීවො, සම්මාවායාමො, සම්මාසති, සම්මාසමාධි.

---

1. ආපුච්ඡිංසු, අට්ඨකථා

* අයම්පි දුක්ඛසච්චනිද්දෙසො පරියාය දුක්ඛධම්මො'ව වුත්තො. තථාපි "අප්පියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛො – පියෙහි විප්පයොගො දුක්ඛො"ති අයුත්තද්වය නිද්දිට්ඨානි පරියාය දුක්ඛානි ඉධ අනිද්දිට්ඨානි. තානිපි සන්ති – මරම්ම පොත්ථකෙසු දිස්සන්ති. තෙසු පන "ව්‍යාධිපි දුක්ඛො"ති න දිස්සති.

15. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආහාරය දනී ද, මෙසේ ආහාරසමුදය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙත දනී ද, හෙතෙම සර්ව ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය හැර ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට ‘අස්මි’ යන දෘෂ්ටිය හා සම වූ මානානුශය නසා අවිද්‍යාව හැර විද්‍යාව උපදවා දිට්ඨධර්මයෙහි දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේ ය. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි අචල වූ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[2. ආහාර වාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු ‘ඇවැත්නි, ඉතා මැනැවැ’යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව බසින් පිළිගෙණ සිතින් අනුමෝදන් කොට ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් පුළුවුත්හ: ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසෙකින් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ නම්...මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අන් ක්‍රමයෙකු දු ඇත්තේ ද ?

2. ඇවැත්නි, ඇත්තේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ දුකත් දනී ද, දුක් හටගැන්මේ හෙතුවත් දනී ද, දුක් නැසීමත් දනී ද, දුක් නැසීමේ පිළිවෙතත් දනී ද, ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකින්ුදු සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටි සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දන්න පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, දුක කවරේ ය ? දුක් හටගැනීමේ හේතුව කවරේ ය ? දුක් නැසීම කවරේ ය ? දුක් නැසීමේ පිළිවෙත කවර ?

ඉපදීමත් දුක ය, දිරීමත් දුක ය, ව්‍යාධියත් දුක ය, මරණයත් දුක ය; ශොකය, වැලපීම, කයෙහි දුක, සිතෙහි දුක, දැඩි චිත්තදුඃඛයෙන් වූ ප්‍රතිඝය යන මොහු දුක් ය. යමක් කැමැති වන්නේ (එය) නො ලබා නම් එයත් දුක් ය. සැකෙවින් උපාදානස්කන්ධ පස දුක් ය. ඇවැත්නි, මේ දුක ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව කවරේ ය ? පුනර්භවය කරණසුලු නන්දිරාග වූ ඒ ඒ භවයෙහි හෝ අරමුණෙහි තුන්නා වූ යම් මේ තෘෂ්ණාවක් වේ ද, කාමාස්වාද තෘෂ්ණා, භව (ශාශ්වතදෘෂ්ටිසහගත) තෘෂ්ණා, විභව (උච්ඡේදදෘෂ්ටිසහගත) තෘෂ්ණා යි (ත්‍රිවිධ වූ) මේ තෘෂ්ණා තොමෝ – ඇවැත්නි, දුක් හට ගැනීමේ හෙතු ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, දුඃඛනිරෝධය කවරේ ය ? ආර්‍ය්‍යමාර්ගයෙන් ඒ තෘෂ්ණාවගේ ම යම් අත්‍යන්තප්‍රහාණයෙක්, හැරලීමෙක්, දුරලීමෙක්, මිදීමෙක්, නො ඇල්මෙක් වේ ද, ඇවැත්නි, මේ දුඃඛනිරෝධ ය යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා කවර ? සම්‍යග්දෘෂ්ටි, සම්‍යක් සඞ්කල්ප, සම්‍යක් වචන, සම්‍යක් කර්මාන්ත, සම්‍යග් ආජීව, සම්‍යක් ව්‍යායාම, සම්‍යක් ස්මෘති, සම්‍යක්සමාධි යන මේ අරිඅටඟිමඟ ම දුඃඛනිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපදාය.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරොධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[3. සච්චවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: "සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති."

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ච පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ච පජානාති, ජරාමරණනිරොධඤ්ච පජානාති, ජරාමරණනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පනාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරොධො? කතමා ජරාමරණනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජරා, ජීරණතා, ඛණ්ඩිච්චං, පාලිච්චං, වලිත්තචතා, ආයුනො සංහානි, ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො- අයං වුච්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්චාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හා තම්හා සත්තනිකායා චුති, චවනතා, භෙදො, අන්තරධානං, මච්චුමරණං, කාලකිරියා, ඛන්ධානං භෙදො, කලෙබරස්ස නික්ඛෙපො- ඉදං වුච්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා, ඉදඤ්ච මරණං - ඉදං වුච්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ජරාමරණනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරොධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[4. ජරාමරණවාරො.]

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දුක දනී ද, මෙසේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව දනී ද, මෙසේ දුක් නැසී ම දනී ද, මෙසේ දුක් නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙත දනී ද, හෙතෙම සර්‍ව-ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරැර අස්මි දෘෂ්ටිය හා සදෘශ වූ මානානුශය මුලිනුපුටා අවිද්‍යාව හැර විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයේ දීම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින්ුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[3. සච්චවාරය යි.]

1. ඒ භික්‍ෂූහු ‘ඇවැත්නි, ඉතා මැනවැ’යි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රස්ථවි-රයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෙව්නි කොට ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: “ඇවැත්නි, යම් ලෙසකින් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ ද,...මේ නිර්‍වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද, ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද ?

2. ඇවැත්නි, ඇත. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ජරාමරණත් දනී ද, ජරාමරණ හටගන්නා හෙතුවත් දනී ද, ජරාමරණනිරොධයත් දනී ද, ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, ජරාමරණ කවරේ ය ? ජරාමරණ සමුදය කවරේ ය? ජරාමරණනිරොධය කවරේ ය ? ජරාමරණනිරොධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායයන්හි යම් දිරීමෙක්, දිරන බවෙක්, කැඩුණු බවෙක්, කෙහෙපැසුණු බවෙක්, හම රැලි වැටුණු බවෙක්, ආයුෂ පිරිහීමෙක්, ඉන්ද්‍රියයන්ගේ මෙරිමෙක් වේ ද - ඇවැත්නි, මේ ජරායයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, මරණය කවරේ ය ? ඒ ඒ සත්ත්වනිකායයන්ගෙන් ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් චුත වීමෙක්, චුත වන බවෙක්, භෙදයෙක්, අතුරුදන් වීමෙක්, මරණයෙක්, කාලක්‍රියාවෙක්, ස්කන්ධයන්ගේ බිඳීමෙක්, ශරීරය බහා තැබීමෙක් වේ ද - ඇවැත්නි, මේ මරණය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, මෙසේ මේ ජරාවත් මේ මරණයත් දෙක ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ. ඉපදීම් හේතුවෙන් ජරාමරණ ඇති වේ. ඉපදීම නැසී මෙන් ජරාමරණ නැති වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම ජරාමරණ නැසී මට පමුණුවන පිළිවෙත වේ. එනම්: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය -පෙ- සම්‍යක්සමාධිය යි.

.4 ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ හටගැනීමේ හෙතුව දනී ද, මෙසේ ජරා-මරණ නැසී මත් දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දනී ද, හෙතෙම සර්‍වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරැ කොට...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග් දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[4. ජරාමරණවාරය යි.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ච පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරොධඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමා පනාවුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරොධො? කතමා ජාතිනිරොධගාමිනී පටිපදාති? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජාති, සඤ්ජාති, ඔක්කන්ති, අභිනිබ්බත්ති, ඛන්ධානං පාතුභාවො, ආයතනානං පටිලාභො – අයං වුච්චතාවුසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරොධා ජාතිනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ජාතිනිරොධගාමිනී පටිපදා සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරොධං පජානාති, එවං ජාතිනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[5. ජාතිවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො භවඤ්ච පජානාති, භවසමුදයඤ්ච පජානාති, භවනිරොධඤ්ච පජානාති, භවනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර-ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි,...මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි, වන්නේය. ඇවැත්නි යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ඉපදීම දනී ද, ඉපදීමේ හේතුවත් දනී ද, ඉපදීමේ නිරොධයත් දනී ද, ඉපදීම නිරොධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටි සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දන්න පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, උත්පත්තිය කවර ? උත්පත්තිහෙතු කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරොධය කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරොධයට පමුණුවන ප්‍රති-පදා කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වනිකායයන්හි ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් අසම්-පූර්ණායතන වශයෙන් ඉපදීමෙක්, පරිපූර්ණායතන වශයෙන් මතුයේ ඉපදී-මෙක්, අණ්ඩකොශ වස්තිකොශයන්ට පිවිසීම් වශයෙන් පිළිසඳ ගැන්මෙක්, සංසෙදජ ඖපපාතික වශයෙන් ප්‍රකට ව නිපදීමෙක්, ස්කන්ධයන්ගේ පහළ වීමෙක්, ආයතනයන්ගේ ලැබීමෙක් වේ ද, ඇවැත්නි, මේ උත්පත්ති ය යි කියනු ලැබේ. (කර්ම) භව හෙතුවෙන් ජාතිය වේ. භව නිරොධයෙන් ජාති නිරොධය වේ. මේ අෂ්ටාංගිකමාර්ග ජාති නිරොධයට පමුණු වන ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය...සම්‍යක්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජාතිය දනී ද, මෙසේ ජාතිසමුදය දනී ද, මෙසේ ජාතිනිරොධය දනී ද, මෙසේ නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය ප්‍රහාණය කොට...ඇවැත්නි, මෙතෙකින් ද ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටි සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දන්න පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[5. ජාතිවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි මැනවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් කොට ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි,... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ භවයත් දනී ද, භවසමුදයත් දනී ද, භවනිරොධයත් දනී ද, භවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දන්න පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමො පනාවුසො භවො? කතමො භවසමුදයො? කතමො භවනිරොධො? කතමා භවනිරොධගාමිනී පටිපදා? තයො මෙ ආවුසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. උපාදානසමුදයා භවසමුදයො. උපාදානනිරොධා භවනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො භවනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං භවං පජානාති, එවං භවසමුදයං පජානාති, එවං භවනිරොධං පජානාති, එවං භවනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[6. භවවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො උපාදානඤ්ච පජානාති, උපාදානසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදානනිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදානනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පනාවුසො උපාදානං? කතමො උපාදානසමුදයො? කතමො උපාදානනිරොධො? කතමා උපාදානනිරොධගාමිනී පටිපදා? චත්තාරිමානි ආවුසො උපාදානානි: කාමූපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං. තණ්හාසමුදයා උපාදානසමුදයො. තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො උපාදානනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං උපාදානං පජානාති, එවං උපාදානසමුදයං පජානාති, එවං උපාදානනිරොධං පජානාති, එවං උපාදානනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[7. උපාදානවාරො.]

3. ඇවැත්නි, භවය කවරේ ය ? භවසමුදය කවරේ ය ? භවනිරොධය කවරේ ය ? භවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපද කවර ? ඇවැත්නි, මේ භවයෝ කාමභවය, රූපභවය, අරූපභවය යි තිදෙනෙක් වෙත්. උපාදාන හෙතුවෙන් භවසමුදය වේ. උපාදාන නිරොධයෙන් භව නිරොධය වේ. මේ අරිඅටඟිමග ම භවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදව යි. එනම්: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය... සම්‍යක්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ යම් කලෙක පටන් මෙසේ භවය දනී ද, මෙසේ භවසමුදය දනී ද, මෙසේ භවනිරොධය දනී ද, මෙසේ භවනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදව දනී ද, හෙතෙම හැම ලෙසින්ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්‍මයෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[6. භවවාරය යි.]

1. ඒ භික්‍ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමෙවනි කොට ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ උපාදානයත් දනි ද, උපාදානසමුදයත් දනී ද, උපාදාන නිරොධයත් දනි ද, උපාදාන නිරොධගාමිනිප්‍රතිපදවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්‍මයෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, උපාදානය කවරේ ය ? උපාදාන සමුදය කවරේ ය? උපාදානනිරොධය කවරේ ය ? උපාදානනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපද කවර ? ඇවැත්නි, මේ උපාදානයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්: කාමුපාදානය (වස්තුකාමය තෘෂ්ණාවෙන් දැඩි කොට ගැනීම) දිට්ඨුපාදානය (දෘෂ්ටිය දැඩි කොට ගැනීම) සීලබ්බතුපාදානය (බාහිර ශීලව්‍රත මොක්‍ෂමාර්‍ගය සේ දැඩි කොට සලකා ගැනීම) අත්තවාදූපාදානය (ආත්මය ඇතැයි දැඩි කොට ගැනීම) ද වෙති. තෘෂ්ණාසමුදයෙන් උපාදාන සමුදය වේ. තෘෂ්ණානිරොධයෙන් උපාදානනිරොධය වේ. උපාදානනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදව මේ අරිඅටඟිමග ම ය. එනම්: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය...සම්‍යක්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ උපාදාන දනි ද, මෙසේ උපාදානසමුදය දනී ද, මෙසේ උපාදානනිරොධය දනි ද, මෙසේ උපාදානනිරොධගාමිනීප්‍රතිපදව දනී ද, හෙතෙම සර්‍වප්‍රකාරයෙන් රාගානුශය හැර...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්‍මයෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[7. උපාදානවාරය යි.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො තණ්හඤ්ච පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමා පනාවුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරොධො? කතමා තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡයිමෙ ආවුසො තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා. වෙදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[8. තණ්හාවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො වෙදනඤ්ච පජානාති, වෙදනාසමුදයඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමා පනාවුසො වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. ඡයිමෙ ආවුසො වෙදනාකායා: චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා, සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා, ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා, ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා, කායසම්ඵස්සජා වෙදනා, මනොසම්ඵස්සජා වෙදනා. ඵස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො. ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෙව්නි කොට ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: 'ඇවැත්නි... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ තණ්හාවත් දනී ද, තණ්හාසමුදයත් දනී ද, තණ්හානිරෝධයත් දනී ද, තණ්හානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, තණ්හාව කවරී? තණ්හාසමුදය කවරේ ය? තණ්හානිරෝධය කවරේ ය ? තණ්හානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්නි, රූපතෘෂ්ණාව, ශබ්දතෘෂ්ණාව, ගන්ධතෘෂ්ණාව, රසතෘෂ්ණාව, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය තෘෂ්ණාව, ධර්මතෘෂ්ණාව ය යි මේ තෘෂ්ණාකායයෝ සදෙනෙක් වෙත්. වේදනාසමුදයෙන් තණ්හාසමුදය වේ. වේදනානිරෝධයෙන් තණ්හා-නිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමග ම තෘෂ්ණානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව වෙයි. එනම්: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය...සම්‍යක්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ තෘෂ්ණාව දනී ද, මෙසේ තෘෂ්ණාසමුදය දනී ද, මෙසේ තෘෂ්ණා නිරෝධය දනී ද, මෙසේ තෘෂ්ණානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. තණ්හාවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්ය ශ්‍රාවක තෙමේ වේදනාවත් දනී ද, වේදනා සමුදයත් දනී ද, වේදනා නිරෝධයත් දනී ද, වේදනානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකිනුදු සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටි තොමෝ ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, වේදනා කවර ? වේදනාසමුදය කවරේ ය ? වේදනා-නිරෝධය කවරේ ය ? වේදනා නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්නි, චක්ඛුසම්ඵස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, සොතසම්ඵස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, ඝානසම්ඵස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, ජිව්හාසම්ඵස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, කායසම්ඵස්සයෙන් හටගත් වේදනාව, මනොසම්ඵස්ස-යෙන් හටගත් වේදනාය යි මේ වේදනාකායයෝ සයකි. ඵස්සසමුදයෙන් වේදනාසමුදය වේ. ඵස්සනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමග ම වේදනානිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං වේදනං පජානාති, එවං වේදනාසමුදයං පජානාති, එවං වේදනානිරොධං පජානාති, එවං වේදනානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[9. වේදනාවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ඵස්සඤ්ච පජානාති, ඵස්සසමුදයඤ්ච පජානාති, ඵස්සනිරොධඤ්ච පජානාති, ඵස්සනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමො පනාවුසො ඵස්සො? කතමො ඵස්සසමුදයො? කතමො ඵස්සනිරොධො? කතමා ඵස්සනිරොධගාමිනී පටිපදාති? ඡයිමෙ ආවුසො ඵස්සකායා: චක්ඛුසම්ඵස්සො සොතසම්ඵස්සො ඝානසම්ඵස්සො ජිව්හාසම්ඵස්සො කායසම්ඵස්සො මනොසම්ඵස්සො. සළායතනසමුදයා ඵස්සසමුදයො. සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ඵස්සනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ඵස්සං පජානාති, එවං ඵස්සසමුදයං පජානාති, එවං ඵස්සනිරොධං පජානාති, එවං ඵස්සනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[10. ඵස්සවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

44. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සළායතනඤ්ච පජානාති, සළායතනසමුදයඤ්ච පජානාති, සළායතනනිරොධඤ්ච පජානාති, සළායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ වේදනාවත් දනී ද, මෙසේ වේදනා සමුදයත් දනී ද, මෙසේ වේදනා නිරොධයත් දනී ද, මෙසේ වේදනානිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සර්‍වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙ තෙකිනුත් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[9. වේදනාවාරය යි.]

1. ඒ භික්‍ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ස්පර්‍ශය දනී ද, ස්පර්‍ශසමුදය දනී ද, ස්පර්‍ශනිරොධය දනී ද, ස්පර්‍ශනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සම්‍යග් දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, ස්පර්‍ශය කවරේ ය ? ස්පර්‍ශ සමුදය කවරේ ය? ස්පර්‍ශනිරොධය කවරේ ය? ස්පර්‍ශනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්නි, චක්‍ෂුස්සංස්පර්‍ශය, ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්‍ශය, ඝ්‍රාණසංස්පර්‍ශය, ජිහ්වාසංස්පර්‍ශය, කායසංස්පර්‍ශ ය, මනොසංස්පර්‍ශයයි ස්පර්‍ශකායයෝ සයකි. ෂඩායතනසමුදයෙන් ස්පර්‍ශසමුදය වේ. ෂඩායතනනිරොධයෙන් ස්පර්‍ශනිරොධය වේ. මේ ආර්‍ය්‍යඅෂ්ටාඞ්ගිකමාර්‍ගය ම ස්පර්‍ශනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ස්පර්‍ශය දනී ද, මෙසේ ස්පර්‍ශසමුදය දනී ද, මෙසේ ස්පර්‍ශනිරොධය දනී ද, මෙසේ ස්පර්‍ශනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සර්‍වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[10. ස්පර්‍ශවාරය යි.]

1. ඒ භික්‍ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්නි වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ෂඩායතනය දනී ද, ෂඩායතනසමුදය දනී ද, ෂඩායතනනිරොධය දනී ද, ෂඩායතන නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ඇවැත්නි, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමං පනාවුසො සළායතනං? කතමො සළායතනසමුදයො? කතමො සළායතනනිරොධො? කතමා සළායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. ඡයිමානි ආවුසො ආයතනානි: චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සළායතනසමුදයො. නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සළායතනනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසොඅරියසාවකො එවං සළායතනං පජානාති, එවං සළායතනසමුදයං පජානාති, එවං සළායතනනිරොධං පජානාති, එවං සළායතනනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[11. සළායතනවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ච පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ච පජානාති, නාමරූපනිරොධඤ්ච පජානාති, නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පනාවුසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරොධො? කතමා නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති. වෙදනා, සඤ්ඤා, චෙතනා, ඵස්සො, මනසිකාරො - ඉදං වුච්චතාවුසො නාමං. චත්තාරි ච මහාභූතානි චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං. ඉදං වුච්චතාවුසො රූපං. ඉති ඉදඤ්ච නාමං ඉදඤ්ච රූපං - ඉදං වුච්චතාවුසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො නාමරූපනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[12. නාමරූපවාරො.]

3. ඇවැත්නි, සළායතන කවරේ ය? සළායතන සමුදය කවරේ ය? සළායතන නිරෝධය කවරේ ය? සළායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්නි, චක්ඛායතනය, සෝතායතනය, ඝාණායතනය, ජිව්හායතනය, කායායතනය, මනායතන ය යි මේ ආයතන සයකි. නාම-රූපසමුදයෙන් සළායතන වේ. නාමරූප නිරෝධයෙන් සළායතන නිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම සළායතන නිරෝධගාමිනී පටිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සළායතන දනී ද, සළායතනසමුදය දනී ද, සළායතන නිරෝධය දනී ද, සළායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[11. සළායතනවාරය යි.]

1. ඒ භික්‍ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිර-යන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ නාමරූපයත් දනී ද, නාමරූප සමුදයත් දනී ද, නාමරූප නිරෝධයත් දනී ද, නාමරූප නිරෝධගාමිනී පටිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග් දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, නාමරූපය කවරේ ය? නාමරූප සමුදය කවරේ ය? නාමරූප නිරෝධය කවරේ ය? නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්නි, වේදනාව සංඥාව චේතනාව ස්පර්ශය මනසිකාරය යන මෙය නාම යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, සතරමහාභූතත් සතරමහාභූතයන් නිසා පවත්නා රූපත් යන මෙය රූපය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, මෙසේ මේ නාමයත් මේ රූපයත් යන මෙය නාමරූපය යි කියනු ලැබේ. විඥාන සමුදයෙන් නාමරූප සමුදය වේ. විඥාන නිරෝධයෙන් නාම-රූප නිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ නාමරූපයත් දනී ද, මෙසේ නාමරූප සමුදයත් දනී ද, මෙසේ නාමරූප නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්‍වාණධර්‍මයට පැමිණියේ වෙයි.

[12. නාමරූපවාරය යි.]

1 සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො, යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො විඤ්ඤාණඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරොධඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමං පනාවුසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරොධො? කතමා විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති ඡයිමෙ ආවුසො විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණං, ඝාන-විඤ්ඤාණං, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනොවිඤ්ඤාණං. සඞ්ඛාරසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථිදං: සම්මා-දිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරොධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති. සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[18. විඤ්ඤාණවාරො.]

1 සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො, යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සඞ්ඛාරෙ ච පජානාති, සඞ්ඛාරසමුදයඤ්ච පජානාති, සඞ්ඛාරනිරොධඤ්ච පජානාති, සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනී පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමෙ පනාවුසො සඞ්ඛාරා? කතමො සඞ්ඛාරසමුදයො? කතමො සඞ්ඛාරනිරොධො? කතමා සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනී පටිපදා?ති තයොමෙ ආවුසො සඞ්ඛාරා: කායසඞ්ඛාරො වචීසඞ්ඛාරො චිත්තසඞ්ඛාරො. අවිජ්ජා-සමුදයා සඞ්ඛාරසමුදයො. අවිජ්ජානිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

1. 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන් ව මත්තෙහි සැරියුත් තෙරුන්ගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ විඥානයත් දනී ද, විඥාන සමුදයත් දනී ද, විඥාණ නිරෝධයත් දනී ද, විඥාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුදු ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, විඥාණය කවරේ ය? විඥාණ සමුදය කවරේ ය? විඥාණ නිරෝධය කවරේ ය? විඥාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද කවර? ඇවැත්නි, මේ විඥාණ කායයෝ සයෙකි: චක්ඛුවිඥාණය, ශෝතවිඥාණය, ඝාණවිඥාණය, ජිව්හාවිඥාණය කායවිඥාණය, මනොවිඥාණය යි කියායි. සංඛාරසමුදයෙන් විඥාණ සමුදය වේ. සංඛාරනිරෝධයෙන් විඥාණනිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම විඥාණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදවයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4 ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ විඥාණයත් දනී ද, විඥාණසමුදයත් දනී ද, මෙසේ විඥාණ නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ විඥාණ නිරෝධගාමිනී. ප්‍රතිපදවත් දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශයය දුරු කොට...ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[13 විඥාණවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්නි, මැනැවැ'යි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව මත්තෙහි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. යම් කලෙක පටන් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සංස්කාරයත් දනී ද, සංස්කාරසමුදයත් දනී ද, සංස්කාරනිරෝධයත් දනී ද, සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, සංස්කාරයෝ කවරයහ? සංස්කාර සමුදය කවරේ ය? සංස්කාර නිරෝධය කවරේ ය? සංස්කාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද කවර? ඇවැත්නි, මේ සංස්කාරයෝ තිදෙනෙක් වෙත්: කාය සංස්කාර, වාක් සංස්කාර ,චිත්ත සංස්කාරයයි කියා යි. අවිජ්ජාසමුදයෙන් සංස්කාර සමුදය වේ. අවිජ්ජානිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යන මෙයි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං සඞ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඞ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඞ්ඛාරනිරොධං පජානාති, එවං සඞ්ඛාරනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[14. සඞ්ඛාරවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤොපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජානිරොධඤ්ච පජානාති, අවිජ්ජානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමා පනාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරොධො? කතමා අවිජ්ජානිරොධගාමිනී පටිපදාති? යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං - අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයා අවිජ්ජාසමුදයො. ආසවනිරොධා අවිජ්ජානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො අවිජ්ජානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජානාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරොධං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[15. අවිජ්ජාවාරො.]

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සංස්කාරයනුත් දනී ද, මෙසේ සංස්කාරසමුදයත් දනී ද, මෙසේ සංස්කාර නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට, 'අස්මි' යි දෘෂ්ටි සදෘශ මානානුශය නසා අවිද්‍යාව දුරු කොට විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණ ධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[14. සඞ්ඛාරවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂූහු ඇවැත්නි, මැනැවැයි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් පුළුවුත්හ: ඇවැත්නි,... මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වේ ද ඊට අනෙක් ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ අවිද්‍යාවත් දනී ද, අවිද්‍යාසමුදයත් දනී ද, අවිද්‍යානිරෝධයත් දනී ද, අවිද්‍යානිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, අවිද්‍යාව කවර ? අවිද්‍යා සමුදය කවරේ ය ? අවිද්‍යා නිරෝධය කවරේ ය ? අවිද්‍යා නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්නි, දුක්ඛ දුක්ඛසමුදය දුක්ඛනිරෝධ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදා පිළිබඳ යම් නොදැනීමෙක් වේ ද, ඇවැත්නි, මේ අවිද්‍යාය යි කියනු ලැබේ. ආශ්‍රව සමුදයෙන් අවිද්‍යාසමුදය වේ. ආශ්‍රව නිරෝධයෙන් අවිද්‍යා නිරෝධය වේ. මේ අරීඅටඟිමඟ ම අවිද්‍යා නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම් සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අවිද්‍යාවත් දනී ද, මෙසේ අවිද්‍යා සමුදයත් දනී ද, මෙසේ අවිද්‍යා නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ අවිද්‍යා නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට අස්මි යි දෘෂ්ටි සදෘශ මානානුශය මුලිනුපුටා අවිද්‍යාව දුරු කොට විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ද ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[15. අවිජ්ජාවාර යි.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්හං ආපුච්ඡුං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤො'පි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති ?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො ආසවඤ්ච පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ච පජානාති, ආසවනිරොධඤ්ච පජානාති, ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

3. කතමො පනාවුසො ආසවො ? කතමො ආසවසමුදයො ? කතමො ආසවනිරොධො ? කතමා ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති ? තයො'මෙ ආවුසො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. අවිජ්ජාසමුදයා ආසවසමුදයො. අවිජ්ජානිරොධා ආසවනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරොධං පජානාති, එවං ආසවනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය පටිඝානුසයං පටිවිනොදෙත්වා අස්මීති දිට්ඨිමානානුසයං සමූහනිත්වා අවිජ්ජං පහාය විජ්ජං උප්පාදෙත්වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මන්ති.

[16. ආසවවාරො.]

ඉදමවොච ආයස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං නවමං.

[භාණකත්ථෙරානං උද්දානගාථා:]

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සළායතනං නාමරූපං
විඤ්ඤාණං ඡපදෙ 'කතමං පනාවුසො'වදන්තෙ.

ජාති තණ්හා ච වෙදනා අවිජ්ජාතො චතුක්කාමෙ,
යා චත්තාරිපදෙ 'කතමා පනාවුසො'වදන්තෙ.

ආහාරො ච භවො එසො සඞ්ඛාරො ආසවපඤ්චමො
යො පඤ්චපදෙ 'කතමො පනාවුසො'වදන්තෙ.

කතමන්ති ඡබ්බිධං වුත්තං කතමායි චතුබ්බිධා
කතමො පඤ්චවිධො වුත්තො සබ්බසඞ්ඛානං[1] පඤ්චදස පදනි චාති

1. සඞ්ඛාරානං, මජු.

1. ඇවැත්නි, ‘මැනැවැ’යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ද ප්‍රශ්නයක් පුළුවුත්හ: ඇවැත්නි, යම් ලෙසෙකින් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ නම් ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වේ නම් දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණ ධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට තවත් ක්‍රමයෙක් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ ආශ්‍රවයන් දනී ද, ආශ්‍රවසමුදයත් දනී ද, ආශ්‍රව-නිරෝධයත් දනී ද, ආශ්‍රව නිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, ආශ්‍රව කවරේ ය? ආශ්‍රව සමුදය කවරේ ය? ආශ්‍රව නිරෝධය කවරේ ය? ආශ්‍රව නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්නි, කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව යයි මේ ආශ්‍රව තුනෙකි. අවිද්‍යා සමුදයෙන් ආශ්‍රව සමුදය වේ. අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් ආශ්‍රව නිරෝධය වේ. මේ අරිඅටඟිමඟ ම ආශ්‍රව නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්ප, සම්මාවාචා, සම්මාකම්මන්ත, සම්මාආජීව, සම්මාවායාම, සම්මාසති, සම්මාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආශ්‍රවත් දනී ද, මෙසේ ආශ්‍රව සමුදයත් දනී ද, මෙසේ ආශ්‍රව නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ ආශ්‍රව නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සර්වප්‍ර-කාරයෙන් ම රාගානුශය දුරු කොට ප්‍රතිඝානුශයය දුරු කොට අස්මි යි දෘෂ්ටි සදෘශ මානානුශය මුලිනුපුටා අවිද්‍යාව පහ කොට විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මෙතෙකිනුත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. දහම්හි ගුණ දත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිර්වාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[16. ආශ්‍රවවාරයි.]

ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ දේශනාව මැනැවැයි පිළිගත්හ.

සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය නවවැනි යි.

[පෞරාණකතෙරුන්ගේ උද්දානගාථා:]

දුක්ඛං, ජරාමරණං, උපාදානං, සළායතනං, නාමරූපං, විඤ්ඤාණං යන සපදයෙහි ‘කතමං පනාවුසො’යි පවසන වචනය වෙයි.

ජාති, තණ්හා, වේදනා, අවිජ්ජා, මිසින් චතුෂ්ක්‍රම වූ සිවුපදයෙහි ‘කතමා පනාවුසො’යි පවසන වචනය වෙයි.

ආහාරෝ, භවෝ, ඵස්සො, සඞ්ඛාරෝ, පස්වන ආසවෝ යන පදපසෙහි ‘කතමො පනාවුසො’ යි පවසන වචනය වෙයි.

‘කතමං’ යි කියූ පද සවැදෑරුම් ය. ‘කතමා’යි කියූ පද සිවු වැදෑරුම් ය. ‘කතමො’ යි කියූ පද පස්වැදෑරුම් ය. සියලු සඞ්ඛ්‍යාවන්ගේ පදයෝ පසළොස් වදනෙකි.